

Ζωή Παρασιδή
Κεντρική Φωτογραφία: Μαρία Ευθυμίου -
Creative Photo Room.

03.01.2021

Τα Πιο Όμορφα Σπίτια του 2020

Μικρά αλλά ευέλικτα, ανανεωμένα με σεβασμό στο παρελθόν τους, αθηναϊκά ή αρμονικά ενταγμένα σε νησιωτικό τοπίο, βραβευμένα και τολμηρά, υπόσκαφα και δώματα, ρετιρέ και υπόγεια. Αυτά είναι τα σπίτια που μας άνοιξαν τις πόρτες του τη χρονιά που έφυγε.

Mία από τις πιο γνωστές φράσεις που αποδιδούνται στον κορυφαίο Ελβετό αρχιτέκτονα Λε Κορμπιζίε είναι πως «*αν ο ήλιος μπαίνει μες στο σπίτι, μπαίνει λίγο και μες στην ψυχή σου*». Είναι μια φράση που ταιριάζει στα σπίτια του '20 και γενικά στα κτιστά έργα και τις ανακαινίσεις των τελευταίων χρόνων, οι νέοι αρχιτέκτονες κοιτάζουν πώς θα εκμεταλλευτούν όσο περισσότερο γίνεται το φυσικό φως, ακόμα και σε χώρους που μέχρι πρόσφατα το κρατούσαν απ' έξω. Είναι μια φράση που ταιριάζει σε μια εποχή πρωτόγνωρη.

Ανέφερα τον Λε Κορμπιζίε γιατί μέσα στο 2020 συζητήθηκε ένα διαμέρισμα που ανακαινίστηκε σε ένα εμβληματικό κτίριο των Εξαρχείων και της Αθήνας που και ο ίδιος είχε θαυμάσει. Άλλα η αρχιτεκτονική είναι κάτι που μας περιβάλλει και μας αφορά όλους, διαμορφώνει τα μέρη στα οποία ζούμε αλλά κι εκείνα που θέλουμε να γνωρίσουμε, δεν πρόκειται για μια τέχνη-αποκλειστικό προνόμιο κάποιων λίγων και ειδικών που μπορούν να την κρίνουν.

Η αρχιτεκτονική μας αφορά περισσότερο τώρα: Ζήσαμε περισσότερο από ποτέ μέσα στα σπίτια μας ενώ η έξιδος μας από αυτά ήταν και παραμένει μια βόλτα στον δημόσιο χώρο που διαμορφώνεται από αυτήν κι αν απουσιάζει εγείρει ερωτήματα και ενστάσεις. Σκεφτείτε ότι το 2020 ήταν η χρονιά που συζήτησαμε έντονα για δύο έργα στην Αθήνα, για την [Πλατεία Ομονοίας](#) και για τον [Μεγάλο Περίπατο](#).

Είναι η χρονιά που όλες οι εκφάνσεις της καθημερινότητας είχαν σαν έδρα τους τον πιο προσωπικό μας χώρο. Αναγκαστήκαμε να κάνουμε το σπίτι μας γραφείο, μας απασχόλησε το [χρονικό του αθηναϊκού εξώστη](#) που καταφέύγουμε στις δύσκολες μέρες της καραντίνας και παρακολουθήσαμε [εικαστικές εκθέσεις](#) να πραγματοποιούνται σε αυτόν. Ρίξαμε μια πιο προσεκτική ματιά στις [καρέκλες](#) όπως τις σχεδίαζουν οι εγκάριοι designers, γεμίσαμε τα δωμάτια μας με [φυτά](#) ενώ το πρώτο βραβείο στα [ελληνικά βραβεία αρχιτεκτονικής](#) κατέκτησε ένα σπίτι με τέσσερις κήπους, η κεντρική φωτογραφία είναι ανήκει σε αυτό.

Είδαμε αρχιτεκτονικά γραφεία να επηρεάζονται στον σχεδιασμό τους από την πανδημία ενώ ζητήσαμε από άλλα επτά να μας σχεδιάσουν για [το παρόν](#) και [το μέλλον](#) της κατοικησης.

Όλα γύρω μας είναι αρχιτεκτονική. Και επειδή κάθε Σάββατο του 2020 ξεναγηθήκαμε κι σε ένα διαφορετικό σπίτι, συγκεντρώσαμε τα 20 αγαπημένα μας για τη χρονιά που φεύγει.

Στον τελευταίο όρφωρο μιας αθηναϊκής πολυκατοικίας του '70, οι **Micromega** δημιουργήσαν μια σύγχρονη κατοικία. Το αρχιτεκτονικό δίδυμο που βρέθηκε συνάμεσα στα 40 πιο υποσκόμπενα γραφεία στην Ευρώπη ανέλαβε αυτή την ανακαίνιση με στόχο να ανταποκριθεί στις ανάγκες και τον τρόπο ζωής ενός νέου ζευγαρού. Επανεξέτασε τη κλειστή διάταξη του τυπικού αθηναϊκού διαμερίσματος και δημιουργήσε έναν χώρο που πρεμεῖ και απομονώνει τους κατοίκους του από την πόλη, έναν σύγχρονο τόπο κατοικησης που σέβεται όμως τη μακρά ιστορία και τον χαρακτήρα του σπιτιού. Φωτογραφία: Γιώργος Σφακιανάκης.

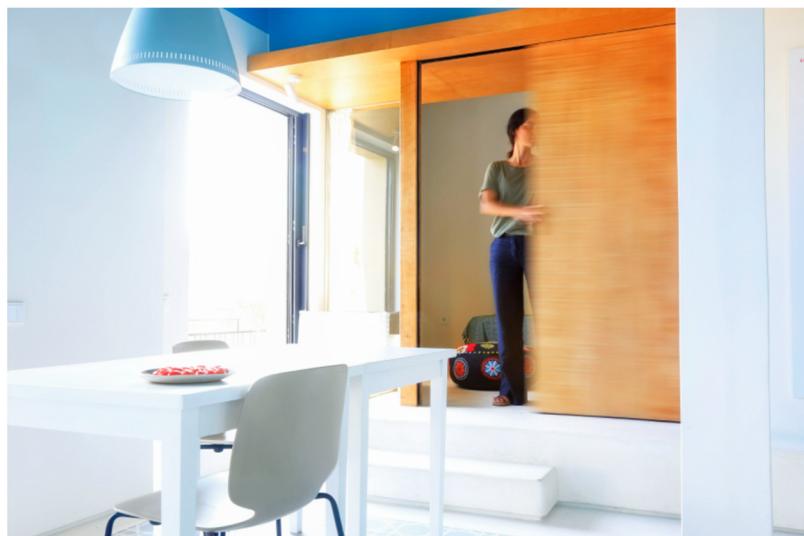
Το 2020 συζητήθηκε ένα διαμέρισμα που ανακαίνισαν οι **Cadu** στη **Μηλε Πολυκατοικία**. Σε ένα από τα πιο εμβληματικά δείγματα του ελληνικού μοντέρνισμα - για το οποίο ο Λε Κορμπιζέ σχολίασε "c'est très beau" -, το αρχιτεκτονικό γραφείο δημιουργήσε ένα υπέροχο διαμέρισμα τιμώντας την υψηλή αρχιτεκτονική και ιστορική αξία του κτηρίου που δημιουργήσαν ο αρχιτέκτονας Κυριακούλης Παναγιωτάκος και ο Ζωγράφος Σπύρος Παπαλουκάς το 1933. Φωτογραφία: Θοδωρής Τέμπος.

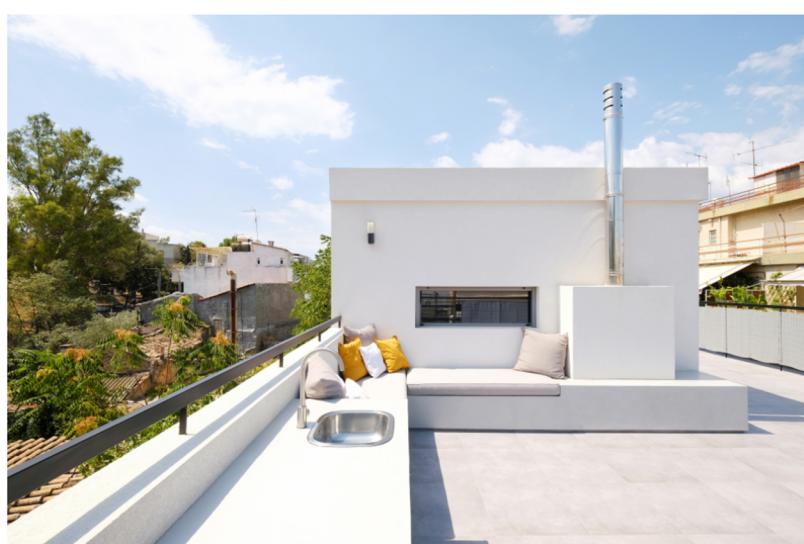
«Αρχικά, γνωρίσαμε την ιδιοκτήτρια, μια πρόσχαρη, πολύχρωμη, ενθουσιωδή προσωπικότητα. Αμέσως μετά είδαμε το διαμέρισμα, το οποίο σε πλήρη αντίθεση με εκείνη, ήταν το μισό αδιάφορο και το μισό γιατίν. Οι MoY Studio σχεδίασαν ένα τολμηρό, λεπτομερικό διαμέρισμα στην Πλάκα σε μόλις λίγα τετραγωνικά, με τις ελάχιστες δυνατές πορεμβάσεις, πολύ γρήγορα, πολύ άμφορα και με μια πινελιά πολυτέλειας. Αντί για διαδρόμους και δομάτια, η Ελένα Ζαμπέλη και η Κατερίνα Χρυσανθούλου αποφάσισαν να δημιουργήσουν χώρους που να «φέουν» ο ένας προς τον άλλον κι εδωσαν στο έργο τους το ίντιμο "Pretty in Pink", [Θα καταλάβετε γιατί](#). Φωτογραφία: Νίκος Αλεξόπουλος.

Πρώτη ακεδαστική πρόκληση για το αρχιτεκτονικό γραφείο ήταν η οργάνωση του χώρου με τέτοιο τρόπο ώστε να φαίνεται αρκετά μεγαλύτερος. Και καθώς ανακαίνιζαν αυτό το διαμέρισμα στο Κολωνάκι, οι Cluster Architects βρήκαν έναν τοίχο γεμάτο υπογραφές καλλιτεχνών και διανοούμενων. Θέλοντας να κερδίσουν χώρο, δημιούργησαν ένα σπίτι με επαρκές χωρισμένα αλλά όχι κλειστά δωμάτια ενώ διατήρησαν χωρίς καμία παρέμβαση τον τοίχο «πραγματικό μνημείο ποπ αρχαιολογίας» όπου μπορεί κανείς να διαβάσει το πέρασμα του χρόνου πάνω του. Φωτογραφία: studiodv.gr

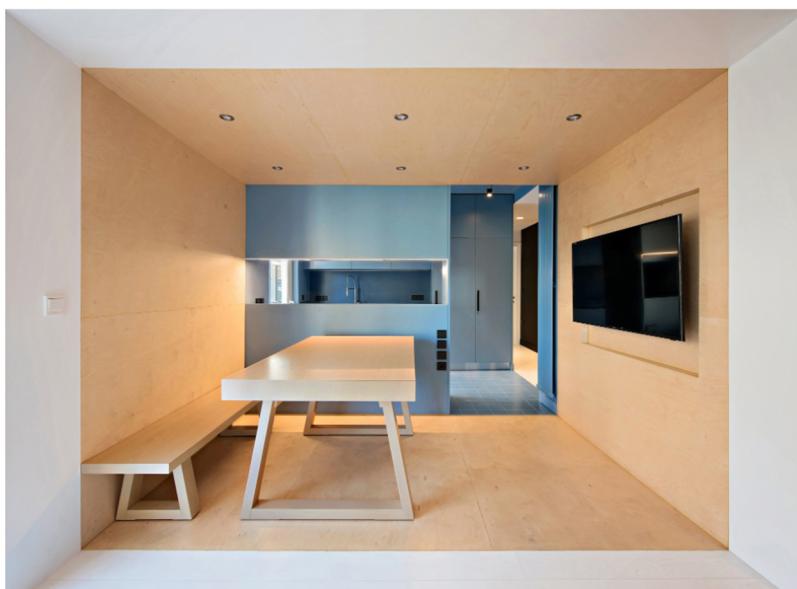
Άνω αρχιτεκτονικά γραφεία έφεραν την Ανάρη σ' ένα διαμέρισμα του Θησείου: Σε μια πολυκατοικία του '60, οι EQUAL και οι Hibou architecture δημιούργησαν ένα σπίτι εμπνευσμένο από την οργάνωση των κατοικών του νησιού. «Ο στόχος δεν ήταν να γίνει ένα κυκλαδίτικο διαμέρισμα στο κέντρο της Αθήνας, αλλά να κρητισμοποιηθούν ελεύθερα οι καμπύλες, με τρόπο που να κάνει έναν πραγματικά ζεστό και παιχνιδιάρικο χώρο», όπως μας είπαν οι αρχιτέκτονες των γραφείων που συνεργάστηκαν. Φωτογραφία: Στρατής Βογιατζής.

Το 2020 ένα νέο αρχιτεκτονικό γραφείο έδωσε τον δικό του ορισμό στο δώμα, κάνοντας τον ελάχιστο χώρο βιώσιμο. Αυτό που σχεδίασαν οι v+k architects βρίσκεται στην απόληξη μιας τριώροφης πολυκατοικίας στα Ανά Πετραλόνα. Σε μία περιοχή δηλαδή που χαρακτηρίζεται από την συνύπαρξη διαφορετικής κλίμακας κτισμάτων, σε ένα αστικό σκηνικό όπου οι πολυκατοικίες και οι πετρόκιστες μονοκατοικίες συνυπάρχουν, σε μια γειτονιά στην οποία οι αρχιτέκτονες διαπίστωσαν ότι υπάρχει πλήθος κτιριακού αποθέματος που παραμένει ανενεργό. Φωτογραφία: Δημήτρης Κλεάνθης.

Μέσα σε ένα σπίτι που παντρεύει την παράδοση με το σύγχρονο design στο κάστρο της Πάρου: Αν και η κατοικία της αρχιτέκτονος, Αγγελικής Ευριπιώτη, βρίσκεται στο κέντρο ενός παραδοσιακού κυκλαδίτικου οικισμού, το εσωτερικό της έχει έναν πιο «αστικό» χαρακτήρα ενώ κορυφαία δείγματα του εγχώριου σύγχρονου design κοσμού τους χώρους της. Φωτογραφία: Kim Powell.

Αυτή η τραπέζα είναι η καρδιά ενός πολυβραβευμένου διαμερίσματος στη γειτονιά του Κορυδαλλού. Γιατί το λέμε αυτό: «Αυτή η ενδιάμεση περιοχή είναι ένα θραύσμα άντασης και παιύσης. Από αυτό το σημείο συνάθροισης και συνύπαρξης η κατάσταση της διαδοχικής μετάβασης μετατρέπεται σε καθημερινή εμπειρία για την οικογένεια», κατά τους εμπευστές της. Το γραφείο Plaini and Karahalios Architects μας ξενάγησε σε ένα μικρό διαμέρισμα των '80s που επανασχεδιάστηκε για να φιλοξενεί μια τετραμελή οικογένεια, σε ένα σπίτι που χρησιμοποιεί χρώματα για τον διασχισμό των λειτουργιών του, διακρίθει με σημαντικά βραβεία στην Ελλάδα κι όχι μόνο. Φωτογραφία: Νίκος Παπαγεωργίου.

Oι Neiheiser Argyros κατόφεραν να υπερδιπλασιάσουν ένα σπίτι με υπέροχη αυλή στο Λονδίνο. Στο "Verdun Road", μια εμφανής καλύβδινη δοκός εκτείνεται κατά πλάτα του χώρου, πλαισιώνει τη ζωή μέσα στο σπίτι και δημιουργεί ένα ανοιχτό ισόγειο χωρίς κολώνες. Ένα βυθισμένο, χτιστό καθιστικό με ενωματωμένο καναπέ λεπτούργει σαν ένα διακριτικό χώρισμα μεταξύ των λειτουργιών της ανοικτής κάτοψης. Οι νέοι αρχιτέκτονες του γραφείου που έχει έδρα σε Λονδίνο και Αθήνα επαναπροσδιορίζουν την παραδοσιακή γραμμική οργάνωση των row houses και απέλευθερώνουν τον χώρο ενός σπιτιού δημιουργώντας ένα ζηλευτό περιβάλλον.

Η κατοικία βρίσκεται σ' έναν βυζαντινό οικισμό, στην ανατολική πλαγιά του Ταύγετου. Στην άκρη του φαραγγιού του Ανάκαλου απενίζει το λακωνικό κάρπι. Για να ανέβει κανείς το φαράγγι περνάει ανάμεσα από γιγάντιους βραχώδεις σχηματισμούς, δίπλα σε τρεξιμένα νερά και αντικρίζει στο βάθος όλο το μεγαλείο του ορούς. Η Έλενα Ζερβουδάκη του αρχιτεκτονικού γραφείου z-level γνώριζε καλά τον τόπο πριν αναλάβει ευτό το έργο. Με παραδοσιακές μορφές και φυσικά υλικά, η κατοικία αυτή μεταφέρει στον σύγχρονο κόσμο κάτι από την ψυχή, τη μνήμη και τη μουσική παράδοση του ορεινού αυτού τόπου.

Το καλοκαίρι του 2020 γνωρίσαμε μια κατοικία που ξέχριζε σε έναν μεσαιωνικό οικισμό των Κυθήρων. Η παλαιά οικία Αράνη στα Αρκωνιάδικα αποτελεί ένα διακριτό μορφολογικό κτίριο στην περιοχή. «Η μονολιθική του διώροφη υπόσταση με τα μικρά του ανοίγματα και τη χαρακτηριστική αντηρίδα στην κεντρική του όψη του δίνουν μια σχέδιον ανθρωπομορφη υπόσταση», όπως περιγράφει το αρχιτεκτονικό γραφείο R.C.TECH που αεβάστηκε τη μορφολογία και το ευαισθητό περιβάλλον του οικισμού ενώ παράλληλα εξασφάλισε την ενσωμάτωση σύγχρονων στοιχείων που το αναβάθμισαν λεπτουργικά και αισθητικά. Φωτογραφία: Αθηνά Σούλη.

Δύο κατοικίες στην Άνδρο διεκδικήσαν το 2020 ένα από τα σημαντικότερα βραβεία αρχιτεκτονικής παγκοσμίως: Το υπόσκαφο έργο Nonagriam Twins του γραφείου A31 Architecture έχαρισε ανάμεσα σε κλιάδες συμμετοχές -από 100 και πλέον χώρες του κόσμου. Διαγωνίστηκε στα Architizer A+ Awards (στα οποία μπορούσαμε να ψηφίσουμε όλοι), ήταν η ελληνική υποψηφιότητα στην κατηγορία Private House. Και κέρδισε.

Περιηγηθήκαμε μέσα σε ένα σπίτι του 1813 στη Μήλο, σ' ένα καλοκαιρινό καταφύγιο που συνδυάζει την παραδοση με το σήμερα. Το k-studio που έδωσε στο πέτρινο κτίριο μια νέα ζωή δουλεψε με τις ποικιλές τεχνικές και υλικά, διατήρησε τον αντιπατικό χαρακτήρα των δύο ορόφων του, το έκανε πιο πρακτικό και διακρίθηκε στα BigSEE Interior Design Awards γι' αυτό το έργο. Φωτογραφία: Βαγγέλης Πατεράκης.

Μια κατοικία με τέσσερις κήπους είναι το **καλύτερο πραγματοποιημένο έργο αρχιτεκτονικής για το 2020**: Οι διαφορετικοί προσανατολισμοί των κτήνων προσφέρουν άνεση σε διαφορετικές εποχές του χρόνου ενώ διασωρίζουν τους χώρους στο σπίτι που ακεδίσαν οι draftworks*architects και διακρίθηκε στα φετινά Βραβεία Ελληνικής Αρχιτεκτονικής. Ιστορικές αναφορές τοξιδωτών ήδη από τον 14ο αιώνα έως σημερινές αναφορές από σύγχρονους Κύπριους λογοτέχνες και ιστορικούς περιγράφουν τον κήπο ως ένα σημαντικό μέρος της οικιακής ζωής που διαμορφώνει την αστική ταυτότητα της Λευκωσίας. Φωτογραφία: Μαρία Ευθυμίου – Creative Photo Room.

Ειδαμε πώς μια παραθεριστική κατοικία διατηρεί τον αρχιτεκτονικό της χαρακτήρα και ξυπνά μνήμες. Με μία σύγχρονη απόδοση του λεξιλογίου του μοντερνισμού των '60, το διαμέρισμα που ανακαίνισαν οι AK-A Αρχιτέκτονες στη Βάρκιζα απονέει τη χαλαρότητα ενός καλοκαιρινού απογεύματος κοντά στη θάλασσα, το οικείο που έχει ένα εξοχικό κοντά στην Αθήνα. Η κάτοψη είναι απλή και λεπτομεργική, η κίνηση στους χώρους είναι περιμετρική. Φωτογραφία: Γιώργης Γεράλιμπος.

Η ανακαίνιση ενός διαμερίσματος που χτίστηκε τη δεκαετία του 1950 παρουσίασε τόσο προκλήσεις όσο και ευκαιρίες στον [οχεδιασμό του αρχιτέκτονα, Κώστα Χατζηγάννη](#). Το παρέ, το μωσαϊκό, το μάρμαρο, τα σκαλιστά ξύλινα κουφόματα και οι γύψινες διακοσμήσεις της οροφής ανανεώθηκαν και συνδυάστηκαν με ένα λαμπερό μπλε δωμάτιο, με κομματά τέχνης, δέσιγν αντικείμενα και καρέκλες καφενείου.

Ένα διαμέρισμα του '30 ανανεώθηκε με έμπνευση από έργα τέχνης και το πολύχρωμο σύμπαν του Γουές Άντερσον. Οι Amalgama Architects δημιούργησαν μια θεατρική είσοδο, σχεδίασαν custom επίπλα, αποκατέστησαν και γυαλίσαν τα μωσαϊκά, μετέτρεψαν μια πολιά αποθήκη σε ντουζ και συνδύασαν πολλά διαφορετικά χρώματα φτιάχνοντας ένα υπέροχο σπίτι.

Ήταν η χρονιά που κοιτάζουμε μέσα σε ένα διαμέρισμα στον Παπάγου που φτιάχνει τη δίκη του μπύρα. **Πρόκειται για έναν μοναδικό συνδυασμό κατοικίας και οικιακού ζήτωσης,** ένα διαφορετικό και άκρως λεπτουργικό διαμέρισμα σχεδιασμένο από τον Ιωάννη Εξάρχου. Η παλαιά αισθητική του διαμερίσματος -το οποίο είχε ανακανιστεί προ 40 ετών- με τα σκουρόχρωμα ξύλα, τους ρελιέφ τοίχους και το πέτρινο δάπεδο ήταν ξεπερασμένη και είχε κουρύδεσε τους κατοίκους του, κατά τον αρχιτέκτονα. «Η νέα τάξη ήφειλε να φέρει ηρεμία στο εσωτερικό, φυσικό φως και λεπτουργικότητα». Φωτογραφία: Σύλβια Διαμαντοπούλου.

Σε μια τυπική πολυκατοικία της δεκαετίας του '60, ένα μικρό διαμέρισμα ανακαινίστηκε και γέμισε με φυσικό φως, απέκτησε στοιχεία που μεταβάλλονται. Βρισκόμαστε **μέσα σε ένα απίτι που παρουσιάζει συνεχείς αντιθέσεις, που κρύβει μια έκπληξη**. Ο σχεδιασμός του αρχιτέκτονα Δημήτρη Σαγάνα (DSArchitecture) τονίζει την έντονη γραμμική μορφή του διαμερίσματος, χωρίζοντάς το σε κατά μήκος ενότητες, ξεκινώντας με τον χώρο του καθιστικού, την κουζίνα και την τραπεζαρία, καταλήγοντας σε μια «φαλιά», στο υπνοδωμάτιο. Φωτογραφία: Παναγιώτης Βουμβάκης.

Αυτό το έργο αφορά την ανακαίνιση ενός άδειου υπογείου μιας αθηναϊκής πολυκατοικίας, ενός χώρου που λειτουργούσε ως αποθήκη και μετατράπηκε από τους αρχιτέκτονες σε ένα μικρό διαμέρισμα 40 τετραγωνικών μέτρων. Η εμπειρία της καροντίνας ήταν πρόσφατη για τους αρχιτέκτονες του SOUTH που επρεσαμένοι από την εποχή και έχοντας λίγα τετραγωνικά στη διάθεσή τους προβάλλουν τον **έξυπνο σχεδιασμό ενός μικρού, αστικού, πλήρως εξοπλισμένου και ευέλικτου σπιτιού στον Λόφο του Λυκαβηττού**. Φωτογραφία: Αλίνα Λέφα